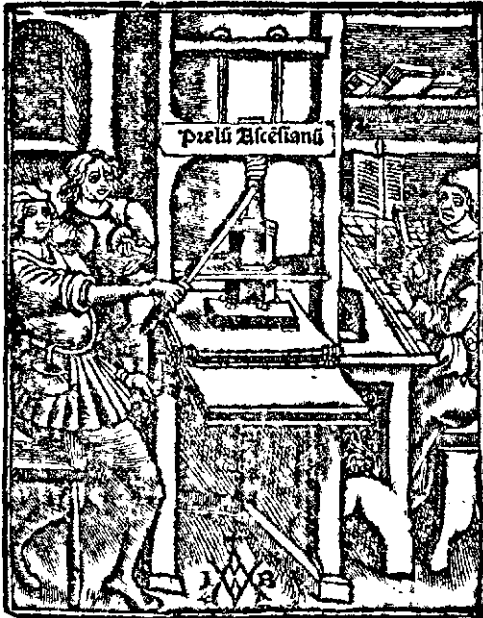

Dialectica seu logica no

ua Venerabilis Eremite Ramundi Lulli diligenter reposita: restitutis quæ nuper fuerant sublata.

Et additis Tractatu de inuentione medii. Item Tractatu de conuersione subiecti & prædicati per medium per M. Bernardum Lauinhetam.

Venūdatur in edibus
Jodoci Badij.

Deus cū tua summa pfectiōe incipit logica breuis & noua.

Logica ē ars qua verū & falsum
rationando cognoscunt & ar-
gumentatiue discernunt. In lo-
gica cōsiderant tria inter alia
.s. terminus ppositio & argu-
mētū. Termin⁹ est dicitio signi-
ficatiua ex qua ppositio consti-
tuit: vel cōstitui pōt: sicut bo-
nitas, magnitudo &c. deus an-
gel⁹ &c. iustitia prudētia &c.
Auaritia gula &c. Termin⁹ ē

duplex, .s. cois & discretus. Cōmunis est ille q significat vel
significare pōt multa sub vna impositiōe sicut hō, aīal & si-
milīa. Discret⁹ est ille q significat vel significare pōt vnum
sub vna ipositiōe vt Iesus Christ⁹ Maria &c. Quidā termi-
ni dicunt signa vniuersalia & qdā particularia. Signa vni-
uersalia affirmatiua sunt vt oīs quilibet vterq; quocūq; vbi-
cūq; semp. Negatiua nullus, nemo, neuter, nunq̄, nulq̄ &c.
Signa picularia sunt vt aliquis qdam: alter: aliqñ: alicubi
&c. In ppositione qdā termin⁹ est subiectū ali⁹ p̄dicatū ali⁹
copula. Copula est prima psona scda vel tertiā singularis
vel pluralis indicatiua explicita vel implicita huius verbi
sum es sui. Subiectū est termin⁹ q est añ copulā vt bonitas
est ens: si bonitas est subiectū &c. P̄dicatū est ille termin⁹
q post copulā stat & dicit de termino stante ante copulam
.s. de subiecto vt bonitas est magna, iste termin⁹ magna est
p̄dicatū. Signa autē vniuersalia: & picularia supradicta nū
q̄ sunt subiectū nec p̄dicatum. De Propositione.

Propositio est oīo cōstituta ex terminis significās
aliquid eē vel nō eē, vt bonitas est magna, auaritia
nō est bona. Propositio ē duplex, .s. vera & falsa p-
positio vera ē illa q̄ significat sicut ē vt iustitia ē virt⁹. ppo-
sitiō falsa est q̄ sicut ipsa significat non est: vt bonitas ē ma-

RAEMVNDI LVIII

Ia. hō nō ē ens &c. Propō dī duob⁹ mōis: qđā ē cathēgorica
 alia est hypothetica. Propositio cathēgorica ē vna oratio ī
 qua est subiectū & p̄dicatū & copula: vt bonitas est ama
 bilis: deus est aternus: fides est magna virtus: auaritia est
 mala. Propositio cathēgorica est quadruplex. s. vniuersalis
 particularis indefinita & singularis. Vniuersalis est illa cu
 ius subiectum est termin⁹ cōmunis additus signo vniuer
 sali, vt omnis lapis est sensualis: omnis potestas est bona &c.
 Propositio particularis est illa cuius subiectū est terminus
 cōmunis addit⁹ signo particulari: vt quedā bonitas est ma
 gnitudo: aliqua virtus est sensualis. Propositio indefinita
 est illa cui⁹ subiectum est terminus cōis sine signo: vt boni
 tas ē potēs, hō est creat⁹ &c. Propositio singularis ē illa cu
 ius subiectū est termin⁹ discret⁹ vel termin⁹ cōis iunct⁹ p
 nomini demonstratiuo, exemplū primi: vt Iesus Christus ē
 Deus & homo: Bernadus est scholaris. Exemplū secūdi: vt
 iste homo est theologus. Item propositio cathēgorica ē du
 plex. s. affirmatiua & negatiua. Affirmatiua est illa cui⁹ p̄
 dicatū subiecto attribuit vel attribui videt. vt hō est crea
 tus, homo est rationalis. Negatiua est illa cuius p̄dicatū a
 subiecto remouetur vel remoueri videtur: vt homo nō est
 lapis, homo nō est plāta &c. Logicus vtitur tribus petitiō
 nibus in propositione. s. quæ, qualis, quanta. p. ly quæ quæ
 rit vtrū p̄positio ē cathēgorica an hypothetica. Per quāta
 petit si est vniuersalis particularis indefinita an singularis.
 Per qualis autem an est affirmatiua an negatiua. Quādā
 propositiones cū aliis concordāt tribus modis: vno modo
 quādo sunt eiisdē quātitatis vel qualitatis: vt si vna ē vni
 uersalis q̄ alia sit vniuersalis &c. vel si vna est affirmatiua
 q̄ alia sit affirmatiua. & sic de negatiua. Secūdo modo quā
 do habēt simile subiectum vel p̄dicatum: vt bonitas est
 durās, magnitudo est durās &c. Tertio modo quādo sunt
 similes in subiecto & p̄dicato: vt bonitas est magna: boni
 tas non est magna: & sic de aliis. De Conuersione.

De Conuersione.

Conuersio est mutatio subiecti in p̄dicatū & econuersio. Logicus facit duas cōuersiones, vna dī simplex alia p̄ accidēs. Simplex conuersio est mutatio subiecti in p̄dicatū & econuersio remanentibus in vtraq; p̄positione eadē q̄titate & qualitate. Vt nulla bonitas ē odibilis. Conuertit̄ sic, nullū odibile ē bonitas. similiter q̄dam bonitas est magnitudo cōuertit̄ sic: q̄dā magnitudo est bonitas. p̄ istā cōuersionē cōuertunt̄ v̄lis negatiua & p̄ticularis affirmatiua. Cōuersio p̄ accidēs est mutatio subiecti in p̄dicatū & econuersio remanēte ī vtraq; eadē qualitate & variata q̄titate. vt oē sensuale ē differēs: cōuertit̄, quoddā differēs est sensuale. Sicut nullū aīal est lapis cōuertit̄ qdā lapis nō est aīal &c. Per istā cōuersionē conuertunt̄ vniuersalis affirmatiua & negatiua & sic cōuertit̄ p̄ticularis affirmatiua sicut indefinita & singularis secūdū suū modū. De partiali negatiua nō fit proprie cōuersio eo q̄ p̄positio vera posset cōverti in falsam: vt si quoddā aīal nō est hō: cōuert̄ qdā hō nō est aīal: falsa esset: & eodem mō p̄t̄ dici de aliis similibus. Vnde uersus. Feci simpliciter conuertitur eua per acci.

De Oppositionibus.

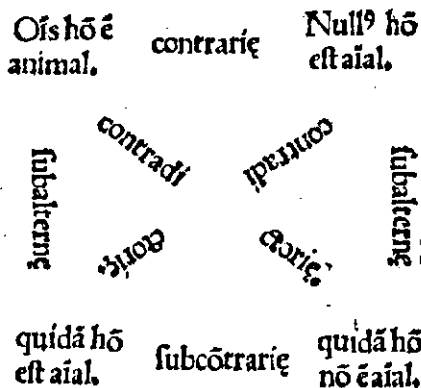

In p̄positionib⁹ q̄ cōcordāt in simili subiecto & p̄dicato sūt quatuor oppositiōes. s. cōtraria cōtradictoria subcōtraria & subalterna Cōtrarie opposita sunt vniuersalis affirmatiua & vniuersalis negatiua cōcordātes in subiecto & p̄dicato. vt dicēdo oīs bonitas ē magna nulla bonitas est magna, & sic de aliis. Contradictorie opposita sunt vniuersalis negatiua & particularis affirmatiua vel vniuersalis affirmatiua & particularis negatiua. &c. De primo sic nulla bonitas est magna quēdam bonitas est magna. De secundo sic, oīs bonitas est magna: q̄dā bonitas nō est magna &c. Subalter: ē sunt vniuersalis affirmatiua & particularis affirmatiua: vel vniuersalis negatiua:

RAEMVNDI LVIII

& particularis negatiua. De p̄rio sic, oīs bonitas est magna
 q̄dam bonitas est magna. De secūdo sic, nulla bonitas ē ma
 gna q̄dā bonitas nō est magna & sic de aliis. Subcōtrariæ
 sunt particularis affirmatiua & particularis negatiua cō
 cordātes in subiecto & p̄dicato: dicēdo sic, q̄dam bonitas ē
 magna q̄dā bonitas nō est magna, & sic de aliis velut patet
 in sequenti figura, & sicut dicūt de particulari ita pōt dici
 de infinita & singulari.

Extrema ppo
 sitionis cathego
 rice sunt subie
 ctum & p̄dica
 tum. Cathego
 rica est duplex
 quædam est de
 disiuncto extre
 mo: alia de cop
 pulato extrēo.
 Illa categori
 ca ē de disiuncto
 extremo in cu
 ius subiecto vel
 p̄dicato ponit

disiunctiua cōiunctio vt bonitas vel magnitudo ē p̄ se magna
 &c. vel dicēdo sic, hō est aīal vel lapis. Illa categorica ē de
 copulato extremo in e⁹ subiecto vel p̄dicato ē copulatiua cō
 iunctio vt bonitas & magnitudo sūt amabiles: vel dicēdo sic
 bonitas ē magna & potēs Et aliqñ est categorica de vtro
 q̄ extremo disiuncto vel copulato: & aliqñ de vno extremo
 disiuncto & altero copulato. Cōtradiçtio ē affirmatio: & ei⁹
 cōtradiçtoriu negatio ad idē secūdu idē h̄r & in eodē tpe p̄
 dicata.

De materia propositionis.

Ateria ē triplex naturalis cōtingēs & remota, na
 turalis est illa in qua p̄dicatū est de essentia subie
 cti vel p̄p̄riū eius vt hō est aīal hō est risibilis, Ma

teria contingens est illa in qua prædicatum potest adesse vel abesse p̄ter subiecti corruptionē vt hō est alb⁹. Materia remota est illa in qua p̄dicatū nō pōt cōuenire subiecto vt homo est asinus.

De legibus.

Ex cōtrariarū talis ē q̄ ī nulla materia p̄t simul esse verē: falsē tñ in materia cōtingēti. Lex subcōtrariarū talis ē q̄ in nulla materia p̄t simul esse falsē: verē autē in materia cōtingēti. Lex cōtradictoriarū talis ē q̄ in nulla materia possunt simul eē verē vel falsæ. Lex subalternarū talis est q̄ si vniuersalis ē vera & ei⁹ particularis non tñ cōtrariō: nisi in materia naturali vel remota.

De Propositione hypothetica.

Propō hypothetica ē oī i qua duę categoricæ p cōiūctionē ad inuicē vniunt: vt bonitas ē magna & magnitudo ē bona &c. Propō hypothetica est septuplex copulatiua disiunctiua cōditionalis rōnalis temporalis & localis. Copulatiua ē illa hypothetica ī qua sunt duę categoricę cōiūctę p cōiūctionē copulatiuā vt bonitas ē magna: & differētia est cōcordās &c. Disiunctiua est illa hypothetica in qua sunt duę categoricę cōiūctę p cōiūctionē disiunctiua vt homo est aīal vel leo est sensibilis &c. Cōditionalis ē illa hypothetica in q̄ sunt duę categoricæ cōiūctę p hanc dictionē si vt si duratio ē potēs ptās ē durās &c. Rōnalis ē illa hypothetica in qua sunt duę categoricę cōiūctę p has cōiūctiōes īgīf, vel, ergo, vt sapiētia ē amabilis īgīf bonitas est potēs &c. Tēporalis hypothetica ē in qua sūt duę categoricę cōiūctę cū aduerbio t̄pali vt bonitas est magna qñ magnitudo est bona &c. Localis ē illa hypothetica ī qua sunt duę categoricę cōiūctę cū aliquo aduerbio locali vt virt⁹ ē vbi iustitia ē &c. Ad hoc q̄ copulatiua sit vera requir̄ q̄ ambę ei⁹ categoricę sint verę sed qñ aliq̄ categoricæ ē falsa tūc ipsa ē falsa vt dicēdo hō est aīal & hō ē capra & ideo dī: copulatiua p vna pte falsa rota falsa

RAEMVNDI LVIII

Ad hoc q̄ disiunctiua sit vera sufficit aliquā suarū cathegoricarū esse verā: vt dicendo bonitas est virtuosa, vel homo nō est aīal &c. Et ideo dicitur: disiunctiua vna parte vera, tota vera. Sed ad hoc q̄ disiunctiua sit falsa oportet q̄ ambę suæ categoricæ sint falsę: vt dicendo homo est irrationalis: vel lapis est animal &c. Ad veritatē cōditionalis requiritur q̄ antecedēs nequeat stare sine cōsequētī: vt tu es hō ergo tu esens. Ad cui⁹ cognitionē habendā cōsideret si oppositū cōsequētis repugnat antecedēti. Ad falsitatē vero requirit q̄ antecedēs possit stare sine consequente: quod etiā poterit videri cōsiderādo q̄ oppositū cōsequētis nō repugnat antecedēti &c. Cōis ppositio ē necessaria, possibilis, impossibilis, vel cōtingens. Necessaria illa q̄ sic est vera q̄ nullo modo pōt esse falsa: vt dicēdo, deus est bonus magnus & æternus: homo est animal &c. Possibilis est illa que pōt eā vel nō esse: vt hō erit scholaris: hō nō erit cerdo &c. Sed qñ illā qdē poterat eē & nō eē: est cōtingēs: vt galcerā dū est scholaris: vel ipse est lusor &c. Impossibilis est illa q̄ significat rem q̄ nullo mō potest esse: vt homo est irrationalis: homo non est animal. &c. De suppositionibus.

Suppositio est acceptio termini pro re vniuersali vel singulari: & est triplex: videlicet simplex, personalis, & materialis. Simplex est acceptio termini pro re vniuersali: vt hō est species. Personalis ē acceptio termini pro re singulari: vt hō currit. Materialis est acceptio termini pro re materialiter capta: vt hō est dictio dissyllaba.

De ampliationibus.

Ampliatio est statio termini cōis p diuersis tpib⁹ de qua danē regulā. Prima est q̄ in oī ppositione in qua ponit verbū pteritū pfecti vel participiū: termin⁹ pcedēs ampliā p eo qd̄ ē vel fuit: vt virgo fuit meretrix. Secūda regula, in oī ppositione in qua ponit verbū vel participiū futuri tpis termin⁹ pcedēs stat p eo qd̄ est vel erit vt senex erit puer. Tertia regula ē: oīs termin⁹ in ppositio

ne possit⁹ respectu hui⁹ verbi pot⁹ v⁹ ei⁹ p⁹icipii stat p⁹ eo q⁹ est vel esse pot⁹: vt albu⁹ potest esse nigr⁹. **De restrictione.** Restrictio est statio termini in p⁹positioe p⁹ pauciorib⁹ si significatis q⁹ ei⁹ requirat natura: vt ois homo albus currit.

De p⁹dicabilibus & p⁹dicamentis.

Vinq⁹ sunt p⁹dicabilia. s. gen⁹, species, differentia, proprium, & accidens. Genus est q⁹ p⁹dicatur de pluribus diff⁹ r⁹ctibus specie. Species est ens quod p⁹dicatur de pluribus differentibus numero. Differentia est ens per quod que⁹da ab aliis differunt. Proprium est id q⁹ vni couenit & alteri n⁹: vt homini conuenit q⁹ sit risibilis cani q⁹ latrabilis & c. Accidens e⁹ ens q⁹ nec p⁹ se nec i⁹ se existe re pot⁹. **P⁹dicamenta** sunt dec⁹. s. subst⁹ntia, qua⁹ntitas, qualitas, relatio, actio, passio, situs, quando, vbi, habitus. Subst⁹ntia est id cui proprie couenit esse & existe re p⁹ se. Qua⁹ntitas est ens m⁹suratiu⁹ subst⁹ntie. Qualitas est sec⁹du⁹ qua⁹ les esse dicimur. Actio est actus sec⁹du⁹ que⁹ agere dicimur. Passio est id sec⁹du⁹ quod pati dicimur. Relatio est id quo vnu⁹ refertur ad aliud. Situs est habitudo rei situatis ad re⁹ situata. Quando est duratio sec⁹du⁹ p⁹manentia⁹ rei. Vbi e⁹ habitudo rei vbiificatis ad re⁹ vbiificata. Habitus est habitudo rei habituatis ad re⁹ habituat⁹. P⁹dicamentu⁹ est ordinatio terminoru⁹ sc⁹dm sub & supra: vt patet i⁹ sequenti figura.

Substantia.

Corporea

Incorporea.

Corpus.

Animatu⁹.

Inanimatu⁹.

Corpus
aiatum.

Sensibile

Insensibile.

Animal.

Rationale.

Irrationale.

Homo.

Sortes.

Christus.

Plato.

RAEMVNDI LVLLI

Sicut est facta ista arbor in p̄dicamēto substātiē ita p̄t fieri in aliis p̄dicamentis. propter hoc vt appareant ad sensum ea quæ sunt superiora & inferiora in quolibet p̄dicamento: vt per talem cognitionem melius possit hō rerū verietates ingere: & eas facilius inuenire. De argumēto.

Argumētū est sermonū aggregatio ex qb⁹ alii sermōes sequūt: vt bonitas ē: ergo aliqd ē. Argumētū ē tota oīo ex antecedēte & cōsequēte cōposita. **A**rgumētum habet quatuor species scilicet syllogismū inductionem, enthymema, & exemplum.

Probatio ē argumētū i quo veritas ē apparēs: & p̄t fieri trib⁹ modis. scilicet auctoritate, necessaria rōne & demonstratōe

Demonstratio est manifestatio alicuius ignoti p̄ aliqd notū vel minus notū p̄ magis notū. Et p̄t fieri tribus modis: scilicet p̄ quid: p̄ quia & p̄ equiparatiā. Demonstratio p̄ qd est qn̄ effectus demonstrat p̄ causam: vel inferius seu posterius per superi⁹ siue pri⁹. Demonstratio p̄ qa est qn̄ pet effectū causa demonstratur: vel quando per inferius seu posterius demonstrat superius vel prius. Demonstratio p̄ æquiparatiā est quādo aliqd æquale ignotū vel æquale minus notū demonstrat p̄ æquale magis notū: & hæc est magis bona & magis necessaria probatio q̄ duæ p̄dictæ: quoniā per ipsam altiora demonstrantur. De syllogismo.

Syllogismus est argumētatio in qua ex duab⁹ p̄missis propositionib⁹ in debito mō & figura ordinatis sequit̄ cōclusio. Syllogism⁹ in se debet habere duas p̄missas & vnā cōclusionē: vt dicēdo sic, om̄e bonū est amabile: oīs virtus ē bona: ergo oīs virtus ē amabilis: & istarū duarū p̄missarū: Prima dicit̄ maior: secūda minor & ista quæ sequitur ex ipsis vocat̄ conclusio. Tres termini sunt necessarii ad faciēdū syllogismū: quorū vnus dicitur mediū: alius maior extremitas: ali⁹ minor extremitas. Mediū est ille terminus q̄ ponit̄ bis ante cōclusionē: scilicet se mel in p̄missa maior: & semel in minori. Maior extremitas

ē ille termin⁹ q cū medio facit primā ppositionē. Minor ex-
 tremitas ē ille termin⁹ q cū medio facit secundam propo-
 sitionē. Medium nunq̄ debet poni in cōlusionē: sed ipsa de-
 bet fieri ex maiori extremitate & minori. Et omnia ista pa-
 tēt in syllogismo prædicto. Et est notandū q̄ quædā ē con-
 clusio directa: & q̄dā indirecta. Cōclusio directa ē illa ī qua
 maior extremitas p̄dicat de minori. Cōclusio indirecta ē il-
 la, in qua minor extremitas p̄dicat de maiori. Et etiā ē notā
 dū q̄ oīs bonus syllogism⁹ debet esse in figura: & in modo.
 Figura est debita ordinatio terminorū in subiiciēdo & p̄di-
 cando. Figure syllogismorū sunt tres: & q̄libet habet suos
 modos. Modus est debita ordinatio p̄positionū in quārita-
 te & qualitate. In modis figurarū sunt istę vocales, a. e. i. o.
 A est vniuersalis affirmatiua. E ē vniuersalis negatiua. I ē
 particularis affirmatiua. O est particularis negatiua. vn-
 de versus. Afferit. A. negat. E. sunt vniuersaliter ambe. Af-
 ferit. I. negat. O. sed particulariter ambo. Cōditiones gene-
 rales ad oēs figuras sunt quinque. Prima q̄ in oī syllogismo
 aliqua præmissarū sit vniuersalis. Secūda. q̄ in omni sylla-
 gismo aliqua præmissarū sit affirmatiua. Tertia. q̄ si ali-
 qua præmissarū sit particularis cōclusio sit particularis
 sed non ecōuerso. Quarta. q̄ si cōclusio est negatiua q̄ ali-
 qua præmissarū est negatiua: & ecōuerso. Propter quod
 est notandum q̄ in syllogismo ex puris negatiuis & puris
 particularibus nihil sequit̄. Quinta. q̄ in nulla figura me-
 dium ponatur in cōlusionē. De prima figura.

Quarta figura ē illa ī qua termin⁹ q̄ subiectū in p̄-
 missa maiori: ē p̄dicatū in minori: vt dicēdo, omne
 bonū est verū: duratio est bona: ergo duratio ē ve-
 ra. & habet quatuor modos directe cōcludentes: & quinque in
 directe cōcludētes: quatuor primi sunt: qui significant per
 istas dictiōes. Barbara, Celarēt, Darii, Ferio. Prim⁹ modus
 cōstat ex p̄missis, a. cōcludentibus a. vt sic, omne bonum est
 durans: omnis magnitudo est bona: ergo oīs magnitudo ē

RAEMVNDI LVIII

durans &c. Secundus modus it ex maiori pmissa a & minori
 rj concludentibus e vt sic, nullū malū est amabile oē vitium
 est malū ergo nullū vitium ē amabile. ¶ Terti⁹ modus fit ex
 maiori a. & minori i cōcludentibus i. vt omnis ptās est itel
 ligibilis: de⁹ est ptās igit⁹ de⁹ est itelligibilis. ¶ Quart⁹ mo
 dus fit ex maiori e & minori i concludentib⁹ o vt nullū spi
 rituale ē visibile qdā angel⁹ est spūalis ergo qdā angel⁹ nō
 est visibilis. ¶ Quinq; autē modi indirecte cōcludentes sunt
 q significant p istas dictiōes. Baralipton. Celātes. Dabitis.
 Fapesmo. Frisefomorū. Baraliprō cōstat ex maiori a & mi
 nori a concludentibus i vt oē bonū est positiuū qd de⁹ fa
 cit est bonū ergo positiuū facit de⁹. Celantes cōstat ex ma
 iori e & minori a concludentibus e vt nullū virtuosum est
 vitiosum omnis gloria ē virtuosa: ergo nullum vitiosum
 est gloria. Dabitis cōstat ex maiori a & minori i concludē
 tibus i: vt omne ens est intelligibile quoddam particulare
 est ens: ergo quoddā intelligibile est particulare. Fapesmo
 cōstat ex maiori a & minori e cōcludentib⁹ o: vt oīa noua
 placēt nullū antiquū est nouū: ergo quoddā placidū nō est
 antiquū. Frisefomorū cōstat ex maiori i & minori e conclu
 dentibus o: vt qdā hō est seruator dei: null⁹ asin⁹ est hō: ergo
 qdā seruator dei non est asinus. Cōditiōes priē figure sunt
 duę. Prima q; in ipsa cōcludit oē genus ppositionū scilicet
 vniuersalis affirmatiua & negatiua & particularis affirma
 tiua & negatiua. Secūda q; medium sit in maiori subiectū
 & in minori prædicatum. De Secunda figura.

Secūda figura est illa in qua terminus q est p dica
 tū in maiori est p dicitū in minori: vt dicēdo nul
 lum aīal est planta oīs herba est plāta: ergo nulla
 herba ē aīal: & habet quatuor modos q significant p istas
 dictiōes Celare Camestres Festino Baroco. Primus mod⁹
 fit ex maiori e & minori a cōcludentibus e: vt in syllogismo
 p dicitō. Secd⁹ mod⁹ fit ex maiori a & minori e cōcludentib⁹ e.

vt omnis homo est animal: nullus lapis est animal: igitur nul-
 lus lapis est hō. Terti⁹ mod⁹ fit ex maiori e: & minori i con-
 cludētib⁹ o vt sic, nulla virtus est odibilis: quoddā vitium est
 odibile: igitur quoddā vitium nō est virtus. Quartus fit
 ex maiori a & minori o cōcludentibus o, vt sic: omne crea-
 tum est bonū: peccatum nō est bonū: igitur peccatum non
 est creatū. Cōditiones scēdē figurę sunt due, Prīa q̄ mediū in
 vtraq; sit p̄dicatum, secūda q̄ maior sit vniuersalis in quo-
 cunq; syllogismo.

De Tertia figura.

Tertia figura est illa in qua terminus qui est subie-
 ctum in maiori est subiectū i minori, & habet sex
 modos qui significant per istas dictiones darapti
 selapton disamis darisi bocardo ferison. Primus mod⁹ con-
 stat ex p̄missis a cōcludentibus i, vt omnis bonitas ē ma-
 gna omnis bonitas est durans ergo quoddā durans est ma-
 gnum. Secundus modus fit ex maiori e & minori a, cōclu-
 dentibus o, vt sic, nullum bonum est vitiosum omne bonū
 est amabile igitur quoddā amabile nō est vitiosum. Terti⁹
 modus fit ex maiori i, & minori a, concludentibus i, vt sic,
 quēdam bonitas est eternitas: omnis bonitas est magna: er-
 go quoddā magnū est eternitas. Quart⁹ modus fit ex ma-
 iori a, & minori i, concludentibus i, ut sic, omnis homo ē ra-
 tionalis quōdam homo est cerdo: igitur quidam cerdo est ratio-
 nalis. Quint⁹ fit ex maiori o, & minori a concludētib⁹ o,
 vt quoddam sensibile nō est mortale: omne sensibile est visi-
 bile: igitur quoddā visibile nō est mortale. Sextus fit ex ma-
 iori e, & minori i, concludentibus o, vt nullum intellectuale
 est coloratum: quoddam intellectuale est anima: ergo quā-
 dam anima non est colorata &c. Conditiones tertie figurę
 sunt tres, Prīma q̄ mediū in vtraq; sit subiectum, secūda
 q̄ maior sit affirmatiua, tertiā q̄ non cōcluditur nisi par-
 ticulariter. ¶ Inductio est argumētatio in qua arguit a sin-
 gularibus sufficiēter numeratis ad suam immediatā vni-

R A E M V N D I L V L L I

uerusalem: vt Petrus est bonus: Ioannes est bonus: & sic de aliis: ergo omnis homo est bonus: & sic de aliis. Enthymema est argumētatio in qua arguitur ab vna sola p̄missa ad cōclusionē: vt oīs hō est aīal: ergo Petrus est aīal: & sic de aliis. Exemplū est argumentatio in qua arguitur ab vno particulari ad aliqd̄ aliud p̄ simile in eis repertū: vt sic, Petrus seruire deo bonū est: igit̄ Martinū seruire deo bonū ē. Similiter magnitudo ē amabilis: igit̄ duratio ē amabilis: tenet argumētum p̄ hoc simile qđ est bonū eo qđ omne bonū est amabile.

De locis, & primo de loco a maiori.

Locus a maiori: est argumētū qđ fit de maiori ad minus: vt sic, deus potest mundū creare: igit̄ pōt ipsum cōseruare: vel sic, rex potest habere. C. milites, ergo pōt habere. L. & hoc affirmatiue: sed negatiue sic: rex nō pōt expugnare castra: ergo nec miles. Similiter ignis nō pōt cōburere lignum: ergo nec aer & c. & sic patet qualiter per istū locū pōt homo arguere affirmatiue & negatiue: vt supra patet. Conditiō huius loci est: qđ magis & minus concordēt ī hoc ī quo de vno ad aliud arguitur. Et p̄pter hoc nō sequit̄, homo nō pōt facere poma: ergo nec pomarius ratio quare, nō valet, q̄a homo & pomarius nō cōcordāt ī faciēdo poma: nec p̄ cōsequēs hō ē maior pomario: nec e cōuerso: in hoc qđ est facere poma: & sic de aliis.

De Loco ab æquali.

Locus ab æquali ē argumētū qđ fit de æq̄li ad æqualē: vt hō est cōpositus ex aīa & corpore ergo sensibilis creatura & intellectualis est cōposita ex aīa & corpore: sicut dicēdo risibile est bonū: ergo hō ē bonus & c. v̄ sic diuina bonitas ē īfinita sine quātitate: ergo diuina p̄tās est īfinita sine quātitate & c. Conditiō huius loci ē: qđ res æquales cōcordēt ī hoc ī quo de vno ad aliud arguitur: & p̄pter hoc nō sequit̄: Raymūsdus est medicus: ergo loānes est medicus: q̄a pōt esse cerdo: & sic de aliis. De Loco a minori.

Locus a minori est argumētū qđ sit de minori ad mai⁹: vt sic, miles pōt habere equū: ergo rex pōt habere equū: hō nō pōt ferre decē quintalia: ergo non pōt ferre viginti. Aer potest calefacere: ergo ignis: ita qđ iste locus procedit affirmatiue & negatiue: sicut dictū est de loco a maiori. Conditiō huius loci est qđ min⁹ & magis concordent in hoc de quo de vno ad aliud arguitur & propter hoc non sequitur. aquila potest volare: igitur homo potest valere: quoniam homo & aquila non concordāt in volare: & sic de aliis. De consequentiis.

Pincipia cōsequētię sunt añs & cōsequēs & nota cōsequētię. añs est illud qđ ponit i necessitate hoc qđ p ipm sequit. Cōsequēs est illud qđ necessitate ante se ostēdit. Nota cōsequētię dicit illa cōiunctiō mediā te qua ppositiō qđ est añs: & illa quę est consequens coniunguntur: sicut sunt, igitur, ergo & similia. Consequentia est quaedam ratiocinatio in qua est antecedens & consequens cum nota consequentiā: vt dicendo bonitas est: igitur duratio est: similiter bonitas est magna: igitur bonitas est duras: similiter homo est: igitur corpus & anima sunt, similiter angelus est: ergo intellectuale est &c. Et de prædicta consequentia dant regulas speciales quarū priā est: qđ ex veris nō sequit nisi verū: ex falsis vero aliqñ verū & falsum. Exēplū: vt hō est asin⁹: ergo ea ial: qđ ē verū: & nō hēt aiām ratiōnalē qđ est falsum. Itē qđ sequit ad cōsequēs bonę cōsequētię seqt & ad añs. & qđqđ añcedit ad añs añcedit ad cōsequēs. & qđqđ repugnat cōsequēti repugnat añcedēti. præterea ab vniuersali ad suā particularem vel indefinitā ipsi subalternam ē bona cōsequētia & nō ecōtrario nisi i materia naturali vel remota: & a particulari ad suā indefinitā & ecōuerso ē bona cōsequētia: & gñaliter a diffinitōe ad diffinitū, a descriptione ad descriptū, ab interpretatiōe ad interpretatum: ab vno synonymo ad aliud synonymum.

Paralogismus est argumentū indicans esse verū
 quod falsum est & ecōuerso: & ideo dicitur para-
 logismus quasi apprensus syllogismus. Paralogis-
 mus fit duobus modis: vno modo in dictione: alio modo ex
 tra dictionem. Paralogismus in dictione fit sex modis secū-
 dum q̄ fallaciā in dictione sunt sex. scilicet æqui-uocatio, amphi-
 bologia, cōpositio, diuisio accentus, figuræ dictionis, & di-
 euntur in dictione ex eo quia in dictione & per dictionem
 fit deceptio vt patebit inferi⁹. ¶ Fallacia æqui-uocatiōis est
 deceptio proueniens ex eo q̄ aliqua dicitio plura diuersimodē
 de significat: sicut hæc dicitio canis significat canē latrabile
 & quendam piscē marinū: & quoddā signū coeli. ¶ Fallacia
 amphibologie est deceptio pueniēs ex eo q̄ oratio penitus
 eadem plura significat: sicut hæc oratio liber magistri: ha-
 bet duos sensus: vn⁹ est: liber magistrī. i. factus a magistro.
 alius est: liber magistrī. i. possessus a magistro. ¶ Fallacia cō-
 positionis est deceptio proueniens ex potenciali multiplici-
 tate alicuius orationis: cuius dicitōes adinuicē cōponi pos-
 sunt: & in sensu cōposito sunt falsæ: & in sensu diuiso sunt
 veræ: sicut hæc oratio: quicquid viuūt semper est: hæc dicitio
 semper si ponatur cū hoc verbo viuūt sic est vera: si autem
 ponatur cū hoc verbo est: sic est falsa. similiter de ista: Quic-
 quid existit vbiq̄ est &c. ¶ Fallacia diuisiōis est deceptio pue-
 niens ex potenciali multiplicitate alicuius orationis cuius
 dictiones abinuicē diuidi possunt: & in sensu diuiso est fal-
 sa: in composito autē vera: sicut hæc oratio: Ois creatura est
 sensualis vel intellectualis: potest habere duos sensus: vn⁹
 est q̄ omnis creatura sit sensualis: vel q̄ ois creatura sit in-
 tellectualis: & sic est falsa: vel potest esse iste sensus: ois crea-
 tura est sensualis vel intellectualis simul: & sic ē vera. ¶ Fal-
 lacia accentus: est deceptio pueniens ex eo q̄ aliqua dicitio
 pronūciata diuersimode diuersa significat: sicut hæc dicitio

occidit qñ in poenultima syllaba ē lōga significat interficere: sed qñ ī poenult. syllaba est breuis tñc significat cadere:

☐ Fallacia figuræ dictionis est deceptio quæ fit ex eo q̄ aliqua dicitio est similis alteri dictioni: & videtur eundē modum significandi habere sed tamen non habet: vt sic, omnis aqua est frigida: mare est aqua: igitur est frigida.

☐ Fallacię extra dictionem sunt septem, s. accidentis, secundum quid & simpliciter, ignorantia elenchi, petitio principii, consequens, non causæ vt causa, plures interrogationes vt vna. Et dicuntur extra dictionem: quia fit fallacia de sophisticis propositionibus: & causa apparēs sumitur ex parte rei. Et in hoc differūta fallaciis in dictione in quibus causa apparens sumitur ex parte vocis.

☐ Fallacia accidentis est deceptio quę fit ex eo q̄ aliqd significat simpliciter iesse vtriq̄ eorū quæ aliquid aliter vnū sunt vt sic, hō est animal: & animal est neutri ge. ergo homo est neutri ge. nō valet: qm̄ hō & aīal nō sunt idē simpliciter.

☐ Fallacia secundum quid & simpliciter: est deceptio quæ fit ex eo q̄ dictum secundum quid sumitur tanq̄ si esset simpliciter. vt sic, Adam est homo mortuus: ergo est hō: nō valet: q̄ arguit a dictione secundū qd ad dictionem simpliciter.

☐ Fallacia ignorantia elenchi est deceptio q̄ fit ex eo q̄ non seruatur ea q̄ regrunt ad diffinitionē cōtradictionis: vt sic homo est in ecclesia: & non est in mari: ergo est & non est.

☐ Fallacia petitionis principii est deceptio q̄ fit ex eo q̄ idē sumitur ad probationem sui ipsius sub alio vocabulo: vt si quis velit probare q̄ homo legat: probet sic, animal rationale mortale legit: ergo homo legit.

☐ Fallacia consequentis est deceptio quæ fit ex eo q̄ consequens existimatur omnino idem esse antecedenti: vt si est homo: est animal: ergo si est animal: est homo: non valet.

☐ Fallacia nō causę vt causa est deceptio q̄ fit ex eo q̄ interpretatissimas ex qb⁹ sequit̄ cōclusio ponit aliqua ppositio quæ

nihil facit ad cōclusionē & propter hoc dicitur non causa.
Fallacia secūdū plures interrogatiōes vt vnā: ē deceptio
 quæ fit ex eo q̄ ad interrogatiōē quæ est plures datur vna
 responsio: velut si quærat: mel & fel sunt dulcia: si respon-
 deat nō: ergo mel nō est dulce. si respōdeat sic: cōcludat: er-
 go fel ē dulce &c. Quia ad interrogatiōes plures debes da-
 re varias responsiones. *De disputatione.*

Disputatio est cōtrarietas spiritalis q̄ p̄ verbū ma-
 nifestat cōceptionē quā habet vnus intellectus cō-
 tra alium. *De conditionibus disputationis.*

Disputās em̄ primo debet habere intentionē cognō-
 scēdi & amādi veritatē & cognoscēdi & odiēdi fal-
 sitatē, & p̄pter hoc ver⁹ disputator debet cōcede
 re vera cognita: & falsa negare. Sc̄do q̄ supponat̄ ī p̄cipio
 q̄ vtraq̄ pars q̄stionis sit possibilis. sc̄ affirmatiua & negati-
 ua: vt intellectus in inuestigatiōe sit liber & nō ligat⁹. Ter-
 tio q̄ arguēs probet ve! improbet p̄ aliquā speciē argumē-
 tationis fundādo argumētū sup̄ aliquā speciē demonstratio-
 nis. Quarto q̄ iter disputātes sit cōis amicitia: vt infrenē
 pticulari cōtrarietas quā habēt circa hoc de quo disputāt.

Additio ex propria intentione de inuestigatione
 medii inter subiectum & prædicatum.

Mediu existens inter subiectū & prædica-
 tū intēdīm⁹ venari duob⁹ mōis. Primo
 mō mediū naturale: & secundo mō me-
 diū logicale: & hoc facim⁹ vt cognosca-
 m⁹ verū mediū reale & etiā naturale: &
 p̄ cōsequēs necessariū syllogismū: ac eti-
 am vt p̄ mediū p̄batiū & opinatiū co-

gnoscam⁹ syllogismū dialecticū siue logicale & intentionale
CAd venādū mediū naturale facim⁹ syllogismos quatuor
 decim, Prim⁹ sit sic: ponat̄ q̄ a. b. c. sint vna substantia ab oī
 accidēte denu data: postea fiat syllogism⁹ sic: oē. b. est a. oē. c.

DE VENATIONE MEDII. FO.X.

est, b: ergo omne, c. est a. Iste syllogismus est demonstratiuus, verus, & necessari⁹: & gnō pōt īpugnari: & ratio hui⁹ est ga mediū ē substāiale naturale: & reale & ad hoc nullū accidēs pōt cōtradice: ga, a, b, c, ab oī accidēre sunt remota.

¶ Secundus syllogismus fit sic: omne aīal ē substātia: oīs hō ē aīal: ergo oīs hō est substātia. Iste syllogism⁹ nō videt eē necessari⁹ eo q̄ mediū nō ē simplr naturale: cū substātia sit superi⁹ aīalīeri⁹: & aīal supius & hō inferi⁹: & idcirco remouere hoc p qd̄ suba ē supius & ascendere hoc p qd̄ aīal & hō sūt iferi⁹ vt īmini sūt eq̄les necessitat syllogismū: & hoc sic oē aīal rōnale ē suba rōnal: sed oīs hō ē aīal rōnale: ergo oīs hō ē suba rationalis, & sic iste syllogism⁹ ē necessitat⁹ ppter coequationē terminorū: ga p hoc ipm mediū est naturale.

¶ Tertius syllogismus sic fit facta hypothesi q̄ oīs bonitas substāialis sit ratio bono q̄ pducatur bonū substāiale: & positi o q̄ bon⁹ & bonitas substāialis sint idē necessitatus ē bon⁹ q̄ pducatur bonū substāiale: idcirco syllogizō sic, oīs bonitas subalis ē rō bono q̄ pducatur bonū subale: sed a. est bonitas subal: ergo a. pducit bonū substāiale, & sic necessitat⁹ est syllogismus per hoc q̄ mediū est substāiale in quo subiectum & p̄dicatum essentialiter conuertuntur.

¶ Quart⁹ fit sic, oīs bonitas īfinita ē rō bono īfinito q̄ pducatur bonū īfinitū: sed a. ē bonitas īfinita: ergo a. ē rō bono īfinito q̄ pducatur bonū īfinitū, & ga bonū īfinitū ē mediū: necessitat⁹ ē syllogism⁹ ratioe cui⁹ ē demonstratiuus & realis.

¶ Quintus est talis, omnis bonitas īfinita & aeterna est ratio bono īfinito & aeterno q̄ producat bonum īfinitum & aeternum: sed a est huiusmodi: igitur a, producit bonū īfinitum & aeternum: maiorem & minorem non oportet probare quia necessario sequitur, quare inuētū est mediū.

¶ Sextus est talis, omnis potestas īfinita habet actum īfinitum: sed a. est huiusmodi: ergo a. habet actum īfinitum.

¶ Septimus talis, oīs intellect⁹ exis idē p̄ essētā cū p̄tate pōt

existere & agere: sed a, est huiusmodi, ergo &c. Vnde sequitur medium naturale rōnale & reale inter agens agibilia, & agere: & p consequens distinctio: alioquin agens ageret se ipsum. & sic de agibili & agere: & intellectus nō posset intelligere qđ est intelligibile. Et quia oīa ista sunt impossibilia p talē impossibilitatē inuenimus medium quod querimus. ¶ Octauus erit iste: ponatur q intellectus & voluntas sint idē per essentiam, idcirco arguo sic: in omni essentia in qua intellectus & voluntas sunt idē necessarium est q intelligibile & volibile sint idem, ac etiam intelligere & velle: sed in a, sunt idem, ergo &c. & sic inuenitur mediū qđ querimus.

De sex speciebus mediū supradicti.

DE syllogismo in quo oēs termini sunt substantiales. Prio sic, oīs ptās infinita & eterna pōt existere & agere infinite & eterne: sed a, ē hmōi ergo &c. Iste syllogismus ē necessarius eo q oēs ei⁹ termini sunt substantiales: & non multiplicant plures essentias: vnde sequitur inuentio mediū quod querimus.

¶ Secundus est iste. Nullus color est quantitas: rubedo est color: ergo rubedo non est q̄titas. Iste syllogismus nō est necessari⁹ eo q acc̄ns non est p se necessariū: sed p substātiā ideo non inuenit̄ p ipsum mediū naturale qđ q̄rim⁹: sed intentionale.

¶ Tertius est qñ pmissa sunt substātiales & mediū, accidē tale & hoc sic, oē musicū est hō: oē musicū est aīal: ergo qđ dā aīal est hō. Iste syllogism⁹ nō est necessarius eo q mediū nō participat cū extremis in natura substātialem & sic non inuenitur per ipsum medium substantiale.

¶ Quartus est qñ pmissa sunt accidētales & mediū substātialem: & hoc sic, nullus coruus est albus: quoddam nigrum est coruus: ergo quoddā nigrū non est albū. Iste syllogism⁹ non est necessarius eo q mediū est compositum ex substātia & accidente ratione participationis pmissarum.

Quintus est qñ maior est substãtialis: & mediũ & minor accidẽtales & hoc sic. ois music⁹ est hõ: ois music⁹ est scjẽs: ergo qdã sciens est hõ. Iste syllogismus nõ est necessari⁹ eo q̃ subiectũ & p̃dicatũ p̃cipant per diuersas naturas.

Sextus est qñ maior est accñtalis: & mediũ & minor substãtiales & hoc sic. qdã hõ est a. b⁹: ois hõ est aial: ergo quodam aial est albũ. Iste syllogismus nõ est demonstratiu⁹ eo q̃ subiectũ & p̃dicatum claudicant per prius & posterius.

De Venatione mediũ intentionalis.

Primus syllogismus est talis. Bonitas est ens rõne cuius bonus agit bonũ: sed modo ponatur q̃ a. sit bonitas: ergo a. erit ratio quare bonus agit bonũ. Iste syllogismus est dialecticus siue probatiuus & ratio huius est quia eius mediũ est indeterminatum: qm̃ aliquis bonus agit bonũ de sua essentia sicut agens naturale quod agit bonũ de sua bonitate vt pater filium & granũ frumenti spicã: & alius bonus q̃ agit bonũ sed non de sua essentia sicut artifex qui facit bonam arcam deligno.

Secũdus syllogism⁹ est talis. Magnitudo est bona & ideo arguo sic. ois magnitudo bona ẽ rõ magno q̃ agat magnũ bonum: sed a. est hmõ: ergo q̃ agit magnum bonũ. Iste syllogismus est dialecticus & p̃batiuus sed non necessari⁹. rõ hui⁹ est qa sola bonitas substãtialis ẽ rõ bono q̃ p̃ducatur bonũ: nõ bonitas accñtalis eo q̃ p̃accidens est: de qua bonitate magnitudo est habituata p̃accidens. Habitus vero non p̃ducit sed habituatur cũ habitu p̃ducit: sicut albedo q̃ nõ albificat: sed album albificat per albedinem.

Tertius syllogismus est sic: duratio per potestãtẽ potest existere & agere: potestas p̃durationẽ potest durare & idcirco arguo sic. ois duratio põt existere & agere p̃ potestãtẽ: sed a. est duratio: ergo a. potest existere & agere. Iste syllogismus non est demonstratiu⁹, eo q̃ cõpositus est ex substãtia & accñte: Ratio hui⁹ est in hoc q̃ duratio p̃ se nõ po

RAEMVNDI LVIII

test existere & agere: neq; per cōsequens a. patet ergo q̄ iste syllogismus est dialecticus in quo consistit mediū intentionale.

¶ Quartus syllogismus ē sic: ponatur q̄ intellectus & voluntas non sint idē per essentiam q̄ potentia vera ē in creatis & tunc arguo sic. quicqd ē dilectum ē dilectum per voluntatem: & qcqd est intellectum ē intellectum per intellectum: sed a. est dilectum & intellectum: ergo a. est dilectum p voluntatem & ē intellectum per intellectum. Iste syllogismus est probatius sed non demonstratius neq; necessarius: & ratio huius ē: quia volūtas non est necessitata ad diligendum intellectum: Neq; intellectus ad intelligendum voluntatem. quoniam quælibet istarum potentialium est libera quo ad suam naturam & ad habendum suum propriū appetitum ad suum propriū finem hoc est ad suum propriū obiectum: sicut voluntas ad volēdum & intellectus ad intelligendum. Verumtamen si istę essentię essent vna essentia & non plures: voluntas esset necessitata ad intelligendum intellectum & intellectus ad intelligendum voluntatem: & sic syllogismus esset demonstratius.

¶ Prædictas sex species mediū nō oportet repetere ad venādum mediū intentionale quia de ipso iam certificati sumus in ipso capitulo per ea q̄ dicta sunt de venatione mediū existente inter subiectum & prædicatum. quia intellectus logicalis & naturalis est valde altus ad inveniendum media naturalia & intentionalia & differentias eorum & potest sibi cauere a fallaciis & sophismatibus.

Finis cum gratia dei tractatus de Venatione mediū.

CONVERSIO SVB. ET PRAE. FO. XII.

Deus cum tua altissima sapientia charitate & virtute incipit de Cōuersiōe subiecti & p̄dicati p̄ medium tractatus.

Quoniam opiniones crescūt quib⁹ intellectus ē offuscatur & multoties posit⁹ in errore & demonstratiōes in disputatiōib⁹, & libris rarissime seminant̄ propter quā sciētia quasi perit: idcirco intendim⁹ doctrinā tradere in hoc libro qua poterim⁹

demonstrationibus habituari: & per consequens vera videbitur scientia: & opiniones cessabunt.

Subiectum istius libri est medium per quā inuestigamus conuersionem praedicati & subiecti.

Ille liber diuiditur in decem distinctiōes quae sunt haec: ordinatio deus, angelus, coelū, hō, imaginatiua, sensitiua, vegetatiua, elementatiua, & instrumentatiua. Ratio quare diuidimus in decem distinctiōes ē: quia intellectus est discursiuus quatuor modis. scilicet p̄ praedicationē: p̄ cōuersionē: p̄ opinionem: & p̄ demonstratiōem. & ideo ista quatuor discurrem⁹ p̄ istas decem distinctiōes.

De prima distinctiōe.

Distinctiō ista ē ordinatio & p̄ambulū aliarū distinctiōnū: vt p̄ ipsam pateat maioritates. ē autē vnum mediū oīno ḡniale quod ē origo oīm mediōrum existentium inter subiectum & p̄dicatū: vt puta quā termin⁹ oīno vllis trahit ad terminū nō oīno p̄ticularem vt puta quā bonitas oīno ḡnalis cōtrahit ad magnitudinē: & dicitur bonitas magna quā bonitas magna nō ē oīno ḡnalis nec oīno p̄ticularis: Sed quā cōtrahit & dicitur bonitas Petri est magna tūc est oīno sp̄ialis & ideo bonitas magna ē mediū exis inter oīno ḡnale & oīno p̄ticulare. Tale mediū requirit tres species quā cōuertit p̄ ipsum s̄b̄m & p̄dicatū. scilicet Mediū mēsuratiōis: mediū cōiunctiōnis & mediū extremitatū. Mediū mēsuratiōis est quā existit equaliter inter extremitates: vt puta intelligere naturale quod existit equaliter inter intelligentem & intelligibile. A tali medio oritur relatio & cōuersio inter s̄b̄m & praedicatum

Mediū cōiunctionis est causa quare extremitates cōnectū-
 tur & sequit̄ vnio. Mediū extrematū est respectu cōtinui
 subiecti sicut linea inter duo puncta. Prædicatiōes aut̄ mul-
 tæ sunt & diuersæ: vt puta bonitas est magnitudo & magni-
 tudo est bonitas. Alia aut̄ species prædicatiōis est q̄n̄ subiectū
 & prædicatū nō cōuertit̄: vt puta q̄n̄ dī, oīs hō ē aīal & nō cō-
 uertit̄. Per primā prædicatiōē cognoscit̄ mediū a quo orit̄
 syllogism⁹ demonstratiu⁹. Per scđam orit̄ syllogism⁹ opina-
 tiuus. Et etiā opinio orit̄ ab ista prædicatiōe: bonitas est ma-
 gna: magnitudo est bona: eo q̄ mediū est accidens copula-
 tiuū & impedit q̄ subiectum & prædicatum conuertantur.
 ¶ Discēdū ē q̄ q̄n̄ itellec⁹ ē discursu⁹, quia recurrit ad suā
 naturā & modū itelligēdi venādo mediū inter subiectū &
 prædicatū: Et si inuenit mediū substātiale inter subiectū &
 prædicatū cognoscit̄ q̄ ex tali medio fiat demonstratio: & sic
 non fiet syllogismus opinatiuus.

¶ Vteri⁹ si itellec⁹ discurrat p̄ opinionones & itellecū phō-
 rū & nō recurrat ad suā naturā & modū itelligēdi tunc est
 creditiu⁹ siue opiatiu⁹ & de cōtigētia hītuat⁹. Si nō recur-
 rat ad suū itelligere naturale & ad ea q̄ dixerit alii: & habet
 notitiā nature mediū inter subiectū & prædicatū tūc ē asserti-
 uus: & ista regula ē infallibilis: & per ipsam intellectus fu-
 gat sophisticatiōes & corā ipō itellec⁹ logic⁹ stare nō pōt.
 ¶ Syllogismus demonstratiuus requirit principia vera &
 necessaria: & primitiua quæ requirimus cum conuersio-
 ne subiectōrū cum prædicatis: & cum medio inter ista: &
 alios syllogismos in quibus termini non sunt conuertibi-
 les appellabimus opinatiuos.

De Secunda Distinctione quæ est de Deo.

Distinctio ista in quinque prædicaciones est diuisa.
 Et primo de prima. Suppono q̄ deus sit bonitas
 intelligentissima: voluntas volētissima: virt⁹ vir-
 tuosissima: veritas verissima: & gloria gloriosissima: & per

De CONVERSIO.SVB.ET PRAE. FO.XXIII.

fectio p̄fectissima: simplicitas simplicissima: & infinitas infinitissima. Et si p̄dicatio falsa est necessario sequit̄ q̄ intellectu human⁹ habeat altiore[m] virtutem in obiectado deū & eius rationes q̄ deus & eius rationes sint: q̄d est impossibile: quia nō esset tantus ab ipsa prima causa cū esset sup̄ obiectatiue. Et igit̄ p̄dicatio prima vera & necessaria eo q̄ ex primitiuis primis veris & necessariis est constituta. Et ideo arguo sic. Quicquid est de⁹ ē bonitas optima: sed magnitudo maxima est deus: ergo magnitudo maxima ē bonitas optima. Iste syllogismus est demonstratiuus eo q̄ ex principiis primis veris & necessariis. Et sicut est exemplificatum de bonitate & magnitudine faciendo demonstrationem: sic potest exemplificari in aliis rationibus: sed dimittimus gratia breuitatis.

¶ Probatum est q̄ optimitas & maximitas cōuerti nō pōt sine medio q̄d sit purus actus. s. optimare maximare cum quibus rationes sunt in suplatiuo gradu existentes hñtes naturam ab omni ocyositate plongatā: tale aut̄ mediū nō potest esse sine extremitatibus (vt ita loquar) cū sit pur⁹ act⁹: quas extremitates vocamus maximans & maximatū. Mediū aut̄ conjunctionis cōiungit q̄ optimans maximans gignit vnū suppositū optimatū: & maximatū aliud suppositū: & sic orit̄ relatio & p̄ cōsequēs distinctio triū suppositorum. Mediū autem extremitatum (vt ita loquar) ponit q̄ oia tria supposita diuina in suo numero remanētia sint vna essentia indiuisa. Vnde cum ita sit: ostēsum est per quē modum intellect⁹ humanus de diuina trinitate potest habere notitiam.

¶ Secunda p̄dicatio est ista: Deus est infinitas infinitissima infinitas infinitissima ē de⁹. In ista p̄dicatiōe termini sunt conuertibiles & cōequati & simpliciter. Et ideo arguit̄ sic. Oē ens infinitū est de⁹: trinitas est ens infinitū: ergo trinitas ē deus. Iste syllogismus ē demonstratiuus eo q̄ est ex primis

veris & necessariis. Et quia eternitas & infinitas conuertitur cum deo opmitate & maximitate: necessario sequitur quod in isto syllogismo sic existat medium sicut in primo & p consequens sit beatissima trinitas.

CDeus est bonus: bonus est deus: in ista pdicatione termini non sunt conuertibiles cum alia entia sint bona vt puta angelus ccelum &c. Et ideo ex talibus non fit syllogismus demonstratiuus quia deficit medium mensurationis.

CDeus est creator: creator e deus: Ex hoc arguitur sic. Ois infinitas infinitissima est creator: sed deus est infinitas nisi nitissima: ergo deus est creator. In isto syllogismo est sic medium sicut in primo & secundo vt patet p hoc quia in creatione necessarium est dare creans creabile & creare: quonia creare non coæquat trinitatem & creatum nec mediū coniunctionis coniungit ipsos in essentia: & sic de medio extrematum.

CDeus est causa optima: causa optima est deus: Et ideo arguo sic. Omnè id quod est, causa optima est causa maxima sed deus est causa optima: ergo est causa maxima: deus autem nō potest esse causa maxima sine effectu maximo quē vocamus Christum cum relatiue se habeāt. mediū autē cōuersiuum non potest conuertere causam & effectum: & sic de medio extrematum naturaliter loquendo.

CDeclarauim⁹ venationē conuersiōis subiecti & pdicati in deo: p cōsequēs medium & p talē pdicationem cognoscitur quod istorum in altiori gradu existit. Et sicut diximus de istis: ita potest dici de aliis. Et talis doctrina valde est utilis ad cognoscendum deū quo ad eius operationes intrinsec & extrinsece & quo ad eius rationes reales.

De tertia distinctione quæ est de Angelo.

Angelus est spirit⁹ creat⁹ nō cōiunctus: spūs creatus nō coniunctus e angel⁹. Ista pdicatio nō e ita necessaria sicut illa in q pdicant⁹ rationes diuine de

De CONVERSIO.SVB ET PRAE. FO.XI.III.

ipso deo: eo q̄ spūs & creatū esse sunt superi⁹ & angel⁹ ē in
ferius: vt patet p̄ cōtractionē primę disti. Et ideo arguo sic
Ois angelus ē spūs creatus nō cōiunctus: Gabriel ē angel⁹
ergo ē spūs creatus nō cōiunctus. Iste syllogismus ē verus
& necessarius: sed nō ē primitiuus q̄ mediū mēsuratōnis
nō coequat extrema neq̄ cōuertibilia facit: vt puta Ange
lus & spūs &c. Mediū aut̄ cōiunctiuū coniūgit ip̄a p̄cipia
Mediū extremitatū ponit q̄ oīa illa cōstituāt vnā essentiā
angeli. Et ideo mediū qd̄ inquirimus æqualiter intrat istū
syllogismū quod existit inter subiectum & p̄dicatum.
¶ Angelus ē sua species: vna species ē angel⁹. Ista p̄dicatio
nō cōuersam sic declaram⁹: vt mediū inter subiectū & p̄di
catū possumus inuenire. Ois angelus ē vna species: Gabriel
est angelus: ergo est sua species. In isto syllogismo est cōtra
ctio speciei ad Gabrielē. Mediū mēsuratōnis nō conuertit
terminos sed ratio est cōtractionis. Mediū cōiunctiuum
coniūgit qd̄ ē superius cū inferiori. Mediū extremitatū po
nit q̄ ista sint vna essentia idiuisa: & ideo per talē doctrinā
cognoscit intellectus q̄ mediū intrat talē syllogismū secun
dum qd̄ & non simpliciter inter subiectum & p̄dicatum.
¶ Angelus est bonitas: bonitas est angelus. Ista p̄dicatio
est falsa eo q̄ non est ibi bonitas contracta. Si enim angelus
esset bonitas ipse æquiparetur deo in bonitate: & sic de
aliis suis principiis. quod est impossibile: ratione cuius im
possibilitatis mediū quæsitū intrare nō pōt inter subiectū
& p̄dicatū p̄ædictum: quia nulla triū specierū intrare
potest: vt patet p̄ istud argumentum qd̄ falsum & erroneū
est. Ois bonitas ē angelus: Gabriel ē bonitas: ergo Gabriel
est angelus. Per istud aut̄ argumētū falsum cognoscit̄ tāq̄
ex cōtrario: quomodo intrat verū syllogismū & nō istud ar
gumētum: & ostenditur mediū quod inquiritur
¶ Angelus est bonus bonus est angel⁹: Ista p̄dicatio falsa ē:
cū angelus sit inferius & bonus superius. Et arguo sic: Ois an

RAEMVNDI LVIII

gelus est bonus: Gabriel est angelus: ergo est bonus. Et quia praedicatio est falsa sequitur falsum argumentum. Et sic cognoscitur quare medium in ipso intrare non potest ratione cuius impedimenti medium & species eius nobis reuelatur.

¶ Diabolus est malus: malus est diabolus. Ista praedicatio est falsa quia non conuertuntur subiectum & praedicatum: quia medium intrare non potest: & ut pateat arguo sic: omnis diabolus est malus: Lucifer est diabolus: ergo Lucifer est malus. Paralogismus est falsus: & quoniam medium mensurationis non potest conuertere malum reale & naturale bonum: cum diabolus sit bonus naturaliter: neque medium coniunctionis potest coniungere quod accidens & substantia sint idem essentialiter: & sic de medio extremitatum.

De quarta distinctione: quae est de Caelo.

¶ Caelum est corpus moueum omnia mobilia: corpus moueum omnia mobilia est caelum. Ista conuersio istorum praedicatorum est contracta. Et ideo arguo sic: omne caelum est corpus: octava sphaera est caelum ergo est corpus. Medium conuersiuum non conuertit corpus & caelum. Medium autem coniunctiuum contrahendo coniungit. Medium autem extremitatum coniungit in eadem essentia. Et sic apparet quod syllogismus non est simpliciter demonstratiuus: cum medium conuersiuum non possit conuertere caelum & corpus. ¶ Caelum est maximum corpus maximum corpus est caelum: Ideo arguo sic: quicquid est maximum corpus est caelum: octava sphaera est maximum corpus: ergo est caelum. De isto syllogismo potest sic dici sicut de primo eo quod sua principia non sunt coequalia.

¶ Caelum est substantia primo mota: substantia primo mota est caelum: quia principia non sunt coequalia, iste syllogismus est sicut duo praecedentes.

¶ Caelum est aeternum: aeternum est caelum. In ista praedicatione termini non coaquantur nec contrahuntur: quoniam quod est aeternum non est non aeternum: & ideo arguo sic:

CONVERSIO SVB. ET. PRAE. FO. XV.

Nullū coelū est eternū: octava sphaera est coelū: ergo octava sphaera non est aeterna. In isto syllogismo non intrat mediū cū suis speciebus qm̄ eternū est infinitū: & coelū est finitū: & talia non conuertuntur nec possunt esse eadem essentia: & ideo nō est ver⁹ syllogismus: licet sit in forma syllogistica.

Coelū est ens incorruptibile: ens incorruptibile est coelū. In ista p̄dicatione termini nō coequant: q̄a sunt p̄cōtractiōnē: & ideo arguitur sic. omne coelū est incorruptibile: Saturnus ē coelū: ergo est incorruptibilis. In isto syllogismo nō intrat mediū conuersionis: med. ū aut cōiunctiōis & extremi tati sic, qm̄ mediū cōuersiuū in terminis cōtractis stare nō potest: cum sit extremis coequatum.

De quinta distinctione: quae est de homine.

Substantia rationalis sensata est hō: homo est substantia rationalis sensata. Ista cōuersio est cōtinuatiōis & ideo arguo sic: ois substantia rationalis sensata est homo: Petrus ē substantia rationalis sensata: ergo Petrus est hō. In isto syllogismo apparet quō mediū cōuersionis nō intrat: sed alia duo media bene: q̄a cōstituit q̄ Petr⁹ & substantia sensata sint idē in essentia. Aīal ē substantia: substantia est aīal: hō est aīal: aīal est homo: Et ideo vt videat si dico verum an falsum: an verū & falsum arguo sic: omne aīal est substantia: ois hō est aīal: ergo ois homo est substantia animal vt subiectum in maiori est necessitatu: & hō vt subiectū in minori: & hoc apparet secūdū q̄ mediū intrat p̄ qd̄ mediū aliquo mō dico verū: & alio mō nō: distinguēdo inter mediū naturale demonstratiuū & opinatiuū. Nā vt aīal ē subiectū ē naturale: & vt p̄dicatū ī minori ē quodā mō de mōstratiuū & opinatiuū: & sic est substantia vt ē p̄dicatū ī maiori. Et ex hoc patet q̄ est differētia inter mediū naturale demonstratiuum & opinatiuum.

Et homo ē risibilis: risibile ē hō: sc̄dm̄ vocē ista cōuertūt, cū hō sit substantia & risibilitas sit pprietas nō cōuertunt secūdū rē: & ideo arguo sic. Ois homo ē risibilis: Petr⁹ ē hō:

RAEMVNDI LVLLI

ergo est risibilis. In isto syllogismo substancia cōtrahit ad proprietatē p accidēs: mediū aut cōuersionis nō cōuertit substātiā & accidēs: Mediū vero cōiūctiōis cōiūgit ipsa & sic ē mediū cōpositiuū & mediū extremitatū cōtinuantium.

CSubstātia rationalis sensata alba est hō: hō ē substātia rōnalis sensata alba: ista p̄dicatio ē cōuersio ratione cōtractiōnis substātię & accidētis: & ideo arguo sic: oīs substātia rationalis sensata alba ē homo: Petrus est substantia rationalis sensata alba: ergo est homo. In ista p̄dicatione non intrat mediū cōuersiuū. Mediū aut cōiūctionis & extremitatū irrat: q̄a ē ibi copulatio & cōtinuatio: & ideo q̄n dī homo est albus: albū ē superius & homo ē inferi⁹. Si mediū cōuersionis intrasset essent termini cōæquati. Et in isto passu cognoscit & ex p̄dictis q̄ mediū cōuersiuū n̄ irrat nisi i suba dei vt patet in primo & secūdo syllogismo. ii. distinctionis.

CHomo currit: q̄dā currēs ē homo: p̄dicatio ista ē p̄ cōtractionē subz & accidētis: & ideo arguo sic: oīs homo currit Petrus ē hō: ergo Petr⁹ currit: & ideo q̄a mediū cōuersiōis nō irrat istū syllogismū eo q̄ nō cōuertit subam & accidēs & mediū cōiūctionis cōiūgit & mediū extremitatū cōtinuat nascit ista: Quidā hō currit: & ex hoc apparet q̄ q̄dā & aliquis & hmōi nō sunt de genere oīno vniuersalis: sed sunt oīno pricularia.

CDe sexta disti. q̄ ē de imaginatiua.

Substātia subiectiue imaginata ē aīal: aīal subiectiue imaginatū ē suba: & ideo arguo sic: omnis substātia subiectiue imaginata ē aīal: hō est suba subiectiue imaginata: ergo homo est aīal. Mediū mēsuratiōnis nō pōt cōuerrere nisi terminos cōæquatos: nihil superius: nihil inferius: & sic non pōt cōuerti suba & aīal: cū sint sicut superius & inferius. Sed mediū cōiūctionis cōiūgit substātiā & animal: & mediū extremitatum ponit q̄ ista sint vna substātia indiuisa.

CSubstātia subiectiue intrinsece ratiōnata imaginata ē hō: hō ē substātia subiectiue intrinsece ratiōnata imagina

CONVERSIO SVB ET PRAE. FO. XVI.

ta. Et ideo arguo sic: ois suba rationata & imaginata suba
iective & intri in sece e homo: Petrus est hmōi: ergo e homo
Mediū vero mensurationis nō intrat & sic nō pōt fieri con
uersio: sed intrat mediū coniūctionis coniūgēdo terminos
& mediū extremitatū cōtinuādo ipos: vt sit vna substātia
cōstituta: nō aut̄ intendo dicere q̄ sit suba imaginata p̄ sen
sum sed compositiue naturaliter vt totum ex partibus.

¶ Substātia subiectiue imaginata e leo: leo e suba imagina
ta subiectiue: i ista p̄dicatōe subiectū & p̄dicatū nō couer
tunt: & ideo arguo sic: ois suba subiectiue imaginata e leo:
marzot⁹ e hmōi: ergo e leo. Istud argumētū e falsum & er
roneū: q̄a non intrat ibi medium naturale nec species eius.

¶ Nulla substātia sine imaginatione est animal: lapis e sub
stātia sine imaginatiōe: ergo nō est animal. In isto syllogis
mo non intrat medium naturale nec eius species.

¶ Nulla suba sine actione & passiōe imaginatiōis e intrin
sece imaginata: hō e suba intrinsece imaginata: ergo non e
imaginata per actionē & passiōē imaginatiōis: medium
aut̄ nō pōt cōuertere actionē & passiōē cū actio sit superi⁹
ratione formæ: & passiō inferius ratione materie: verūtam̄ e
mediū cōiūctionis ponit q̄ cōiungant p̄ subam: & mediū
extremitatum ponit cōtinuationē eorum. Vt imaginatio
in subiecto in quo est agens & patiens.

De septima distinctione qua est de sensitua.

ST aut̄ sensitua suba: suba e sensitua: termini nō
cōuertūt: q̄a suba superi⁹ e: & ideo arguit sic: ois
suba sensata est actionata & passiōata: hō est suba
sensata: ergo e actionat⁹ & passiōat⁹. In isto syllogismo me
diū mēsuratiōis nō pōt coequare actionē & passiōē i vir
tute: mediū vero cōiūctionis componit coniūctionē reman
nēte relatione: mediū aut̄ extremitatū facit ipsa continua.
¶ Substātia sensata e quāta. quāti e suba sensata: & ideo ar
guo sic: ois substātia sensata e quāta: homo e suba sensata:

ergo est quantus. Mediū mensuratiōis nō intrat, q̄a substātia est in plus q̄ homo. Sed mediū cōiūctiōis cōiūgit partes substāciales & etiā istas cum quāritate: & mediū extremitatū cōtinuat corp⁹ qđ est ex substātia & accidente.

¶ Substātia sensata ē qualis: quale est substātia sensata & iō arguo sic. oīs substātia sensata est qualis: asinus est hmōi ergo est qualis. Mediū mēsuratiōis nō intrat: in plus em̄ est substātia q̄ asinus: Sed mediū coniūctiōis componit substāciales terminos ad se iuicem & cū qualitate sed mediū extremitatum continuat corpus quale & qualitates.

¶ Substātia sensata est relata: relatum ē substātia sensata & ideo arguit sic. oīs substātia sensata est relata: capra ē substātia sensata: ergo est relata. mediū vero mensuratiōis non pōt conuertere ea que sunt relata vt puta actio passio quia si sic annihilaret mediū cōiūctiōis q̄a nō haberet quid cōiungeret & p̄consequens mediū extremitatū cū non posset continuare aliquid in ipsis.

¶ Sensitiua est in sensibilibus particularibus radicata radicatū in particularib⁹ sensibilibus est sensitiua: & arguo sic. oē radicatū in particularib⁹ sensibilib⁹ rāq̄ sibi substāiale est cā sensibilii: sensitiua est hmōi: ergo est cā sensibilii. mediū mēsuratiōis nō intrat q̄a si sic destrueret differētia sensibilii particulariū & obiectoꝝ eoꝝ qđ est impossibile. mediū cōiūctiōis copulat oīa ex qb⁹ mediū extremitatū continuat vnū secti cōmunem De octaua dist. q̄ est de vegetatiua.

¶ Vegetatiua ē substātia trāsmutata, substātia trāsmutatiua est vegetatiua: & ideo arguo sic. oīs vegetatiua est trāsmutatiua vnū substantię in aliā potentia augmētatiua est vegetatiua: ergo est trāsmutatiua vnū substantię in alterā. Mediū mēsuratiōis non cōequat partes trāsmutabiles: verūtñ pōt dici q̄ ponit p̄portiones. Mediū vero cōiūctiōis coniūgit illa que veniūt de potētia in actū per viā generationis: & mediū extremitatū ipsa continuat vt substātia genita sit continua.

¶ Vegetatiua est potētia digestiua potētia digestiua est ve
getatiua & ideo arguo sic. oīs potētia vegetatiua est trāsa
mutatiua: digestiua est hmōi: ergo est transmutatiua. Me
dium cōnectans intrat sed pportionat qm̄ qd̄ est in poteu
tia sine pportione nō vadit ad actū sed mediū cōiunctiōis
cōiūgit ynibilia & etiā medium extremitatū ip̄a cōtinuat.

¶ Vegetatiua est retentiua potētia: potētia retentiua est
vegetatiua. vñ arguo sic. Oīs potētia vegetatiua est reten
tiua: expulsiua est potētia vegetatiua: ergo expulsiua est
potētia retentatiua. Istud argumentum est falsum eo q̄
attribuit mediū mēsuratiōis q̄ cōnectat q̄ non pnt con
necti & priuat substantiū cōiunctiōis & p cōsequēs sub
stantiū continuationis.

¶ Vegetatiua est expulsiua potētia: expulsiua potētia est
vegetatiua. ex hoc arguo sic. oīs potētia expulsiua est mori
ua. &c. In isto argumēto non intrat mediū mēsuratiōis ni
si pportionando sed mediū cōiunctiōis cōponēdo & mediū
extremitatū cōtinuando. **¶** Potētia vegetatiua ē nutritiua
ergo est vegetatiua mediū cōuersiōis non intrat nisi p p
portionem sed mediū cōiunctiōis cōiūgit ip̄a tanq̄ sup̄
& inferius & mediū extremitatū ip̄a in vnum cōtinuat.

De nona distinctiōe q̄ est de Elementatiua.

¶ Elementatiua ē potētia p quā elemēta intrāt mixtio
nē: potētia p quā elemēta intrant mixtionē est ele
mentatiua & ideo arguo sic. oīs elementatiua est
cōpositiua elemētatorū: sed in ista rosa ē elemētatiua: ergo
est ibi cōpositiua elemētatorū. In isto syllogismo nō intrat
medium cōuersiōis eo q̄ nō cōuertit principiā syllogismi
sed disponit ea vt mediū cōiunctiōis cōponat: istud mediū
disponit: mediū extremitatū cōtinuat in rosa. Potētia ele
mentatiua est p quā elemētata cū accidētib⁹ cōponūt: id p
qd̄ elemētata cum suis accidētib⁹ componunt est elemen
tatiua & ideo arguo sic. Omnis elemētatiua componit ele

RAEMVNDI LVIII

mentata cum suis accidentibus sed in rosa est elementatiua: ergo est ibi cōpositiua elemētatoꝝ & accidētū eoꝝ. Medium autem conuersionis nō intrat istum syllogismū sed disponit terminos vt medium coniunctionis coniungat & istud disponit vt medium extremitatum continuet.

Elementatiua est potentia quæ componit elementata id quod componit elemētata est potentia elemētatiua: & arguo sic, omnis potentia cōpositiua elementatorum est elementatiua: sed quædam potentia quæ est in lapide est cōpositiua elementati: ergo illa potentia lapidis est elementatiua. In isto argumento non intrat mediū cōuersionis nisi disponendo terminos vt p̄ medium coniunctionis componatur & medium coniūctionis disponit & per medium extremitatum continuantur.

Elementatiua est instrumentum in quo natura causat puncta, lineas, angulos: & figuras & motum & etiam appetitum & instinctum in subiecto in quo est: id quod est instrumentum est quo natura causat puncta, lineas & prædicta cuiusmodi est elementatiua. Et arguo sic, ois elementatiua causat puncta lineas & figuras motum appetitum & instinctū: sed in rosa est potentia quæ causat ista: cuiusmodi est prædicta: ergo est in ea elementatiua. In primo argumento nō est medium conuersionis nisi disponendo ipsi medio cōiunctionis vt terminos ipsius argumenti componat: & mediū istud disponit vt medium extremitatum principia syllogismi.

Elementatiua est potentia per quam elemētatum est plenum: & ab oī vacuitate & ocysitate remotū. Et hoc ē elemētatiua. Et arguo sic, omnis potentia elemētatiua est id quod elemētatum est plenum & ab ipso remouet vacuū & ocysitas: sed in lapide est potentia per quam ipse plenus est & remotus a vacuo & ocyo: ergo in lapide est potentia elemētatiua. In isto argumento non ē medium cōuersionis nisi dispo

CONVERSIO SVB. ET PRAE. FO. XVIII.

nendo terminos argumenti vt p̄ medium cōiunctionis cōponatur. & istud mediū cōiunctiōis disponit vt per mediū extremitatum continuetur.

De decima dist. quæ est de subiecto artificiato.

Artificiū est actus aīæ quæ p̄ ipsum agit in artibus liberalib⁹ & mechanicis. De medio aut̄ artificiali siue factō ab anima non intendimus concludere in hoc libro sed de medio naturali: vt exemplificauimus in octo dist. supradictis. Medium autem reale naturale est illud a quo aīa accipit medium intentionale & ideo per id quod dictum est de tali medio potest artista acquirere sciētias & agere de medio int̄ionali & breuiter de hoc exemplum dabimus. Logicus facit istū syllogismum. Omnis canis est latrabilis: coeleste sydus est canis: ergo latrabile. Per medium naturale cognoscitur istud sophisma eo q̄ media sunt cōtraria: qm̄ mediū mēsuratiōis nō coequat: neq̄ mediū cōiunctiōis cōponit: neq̄ mediū extremitatū cōtinuat.

¶ In scientia iuris potest fieri iste syllogismus: omnis iustitia est essentia iuris: reddere vnicuiq̄ qd̄ suum est iustitia: ergo est essentia iuris. In isto syllogismo termini nō coequantur quia medium mensurationis non intrat in ipsum: sed medium coniunctionis copular: & extremitatū cōtinuat: & sic verus est syllogismus per scientiam iuris.

¶ Moralit̄ facit istum syllogismum: omnis prudentia ē virtus: eligere bonum & euitare malum est prudentia: ergo ē virtus. In isto syllogismo nō intrat mediū mēsuratiōis eo q̄ non potest terminos coequare: sed medium coniunctionis coniungit ipsos: & medium extremitatum continuat.

¶ Omnis auaritia est peccatum: sed retinere danda est auaritia: ergo est peccatum. Ita autem est de medio isti⁹ sicut de medio predictorum.

RAEMVNDI LVLLI

¶ **O**mnis cura fit per cōtrarium: sed remouere febrem est cura: ergo fit per cōtrarium. Medium mensurationis nō cōæquat terminos: sed medium coniunctionis coniungit & medium extremitatum continuat ipsos.

¶ **S**icut autem diximus de medio intentionali in prædictis scientiis sic potest dici in aliis suo modo. Et quia anima iuuat se medio reali ad cognoscendum intentionale: ideo ista scientia valde est utilis & generalis ad alias scientias.

¶ **A**d laudem & honorē domini nostri Iesu Christi & beatissimæ Mariæ semper virginis matris eius finiuit Raymū dus istum librum Parrisi anno, MCCC. X. incarnationis domini nostri Iesu Christi, Mense Iulio.

Impressit autem Ascensius tertio nonas Aprilis.

M. D. XVIII.